

POLITIET

Plan for innføring av nasjonal retningslinje for melding om savnet person

Fagutviklingsapparatet for etterforskningsfeltet
Nasjonal faggruppe for Etterforskningsledelse

Versjon:	1.0
Dokumentreferanse:	24/288431

Innhold

1	Innledning	3
2	Mål og omfang	3
2.1	Målet for retningslinjen	3
2.2	Målgrupper.....	4
2.3	Omfang	4
3	Behov for kommunikasjon/formidling og opplæring	5
3.1	Målgruppenes behov.....	5
3.1.1	OL og PEL- FSI.....	5
3.1.2	Innsatsledere.....	5
3.1.3	FSI.....	6
3.1.4	Saktrekkende PEL, PÅL og etterforskere.....	6
3.2	Involvering og opplæring av målgrupper	6
3.3	Forankring hos ledelsen	7
3.4	Måloppnåelse	8
4	Aktivitetsliste	9
5	Relaterte dokumenter.....	10
5.1	Sjekkliste risikomarkører.....	10

1 Innledning

Nasjonal faggruppe for etterforskningsledelse har på oppdrag fra fagmyndighet utarbeidet en revidert nasjonal retningslinje for behandlingen av melding om savnet person. Innføringsplanen er utarbeidet for å sikre at den nye retningslinjen blir tatt i bruk, og at effekten blir som ønsket.

Planens formål er å gi en beskrivelse av hvordan implementeringen best kan gjennomføres, slik at rutinen blir forstått og brukt etter intensjonen.

Planen inneholder en beskrivelse av målet med den reviderte retningslinjen, hvem som er målgrupper og i hvilken grad endringen vil ha betydning for målgruppene.

Planen inneholder også en beskrivelse av ulike innføringstiltak/aktiviteter som bør/må gjennomføres for å oppnå ønsket resultat.

Som et vedlegg til innføringsplanen vil det bli laget en PPT som kan brukes til oppfølging i politidistriktene.

2 Mål og omfang

2.1 Målet for retningslinjen

Retningslinjen skal sikre at politiets håndtering av melding om savnet person er enhetlig, effektiv og holder høy kvalitet.

Retningslinjen definerer hva en savnet person er, beskriver krav til risikovurdering og et sett risikomarkører til hjelp i vurderingen av om meldingen om savnet person har høy eller lav risiko. En savnetmelding kan også kategoriseres som SAR (Search and Rescue).

Ansvarsforholdene for melding om savnet person følger retningslinjen for samhandling mellom felles straffesaksinntak (FSI), Operasjonssentralen (OPS) og politipatruljen (heretter Samhandlingsretningslinjen)¹ også før det er besluttet å iverksette etterforskning. Retningslinjene innfører sannsynligvis størst endring fra dagens praksis i forhold til risikovurderinger; ansvar, tidspunkter og notoritet på disse.

Hovedmålsetningen med retningslinjen er at politiet så raskt som mulig lokaliserer savnede, finner ut hva som har skjedd og eventuelt forhindrer at savnede påfører seg selv eller andre skade. I dette ligger blant annet at de få savnetsakene som kan være drap eller annen alvorlig straffbar handling², identifiseres så tidlig som mulig slik at etterforskning kan iverksettes så raskt som mulig.

¹ Fagutviklingsapparatet for etterforskning (2022)

² Kripas (2023)

2.2 Målgrupper

Målgruppen er alle som er involvert i melding om savnet person i samhandling mellom tradisjonelle/spesialiserte etterforskningsmiljøer og politiets operative personell. Primært operasjonsledere (OL), oppdragsledere, etterforskningsledere (PEL og PÅL) i FSI/jourhavende PÅL utenfor FSI sin bemanningstid, innsatsledere (IL), patruljen og sakstrekkinge PEL, PÅL og etterforskere.

2.3 Omfang

Retningslinjen erstatter politiets retningslinjer for savnetsaker utarbeidet i 2014 og vil bli tilgjengelig på KO:DE.

Retningslinjen endrer ikke på de formelle rammene og rolledefinisjonene i politiet. Retningslinjene skal imidlertid etablere et system der melding som savnet person risikovurderes opp mot et sett risikomarkører og deretter følges opp etter et fast system.

Innføringsplanen har fokus på tiltak som vil gi økt innsikt i retningslinjens hensikt og mål, samt tiltak som gir økt forståelse for bevisstheten om undersøkelser og informasjonsinnhenting som skjer i henholdsvis undersøkelsessaker og etterforskningsaker.

Retningslinjen gjelder for både etterforskningsmiljøer og operativt personell. Etterforskningsmiljøene følger OÅO, mens operativt miljø primært følger IP-treninger. Retningslinjen må derfor gjøres kjent på flere arenaer.

For å oppnå felles forståelse og godt samhandlingsklima, er det etter faggruppens vurdering svært viktig å legge til rette for diskusjon og refleksjon i fora hvor personell fra de ulike miljøene kan treffes. Basert på positive erfaringer og tilbakemeldinger fra lokal innføring av "Retningslinje for samhandling i etterforskningens initialfase mellom felles straffesaksinntak, operasjonssentralen og politipatruljen"³ anbefaler faggruppen samme form på implementeringsplanen.

Retningslinjen har fokus på å sikre god notoritet på beslutninger som blir tatt i undersøkelsesens innledende fase. Meldingsmottaket viser seg å være avgjørende for videre håndtering av savnetsakene. Fordi OL primært bruker PO til loggføring, og politiets etterforskningsmiljøer benytter BL og Indicia, er det viktig med gode rutiner og opplæring knyttet til disse systemene.

³ Fagutviklingsapparatet for etterforskning (2022), heretter kalt "Samhandlingsretningslinjen".

3 Behov for kommunikasjon/formidling og opplæring

3.1 Målgruppenes behov

3.1.1 OL og PEL- FSI

Hva endres:

Retningslinjen og opplæringsmateriellet skal sette OL/PEL-FSI i stand til å vurdere kvaliteten på meldingsmottaket og risikovurdere melding om savnet person for så å sette lav eller høy risiko på melding om savnet person. OL/PEL-FSI skal bruke risikomarkørene og ha en aktiv tilnærming til hypotesene i savnetsaker. De skal sikre at melding om savnet person risikovurderes innenfor gitte tidsfrister og at det er notoritet på beslutninger. Ambisjonen er å heve nivået på risikovurderinger av melding om savnet person, slik at de tilfellene hvor savnede kan være utsatt for kriminell handling identifiseres så raskt som mulig.

Bruken av PO må tilpasses slik at PO også blir hensiktsmessig å benytte som et verktøy i mottak av melding om savnet person og påfølgende risikovurdering.

Behov for opplæring:

I tillegg til kunnskap om og forståelse for vurdering av risiko, risikomarkørene og tidsfristene for risikovurdering som er nedfelt i retningslinjen, vil OL og PEL-FSI trenge kunnskap om grunnleggende regelverk for savnetsaker, herunder:

- Skillet politisporet, undersøkelsessak, etterforskning
- Rettslige rammer for savnetsaker
- Hypoteser og informasjonsbehov
- Rundskrivet om savnetsaker
- Nasjonalt og lokalt beredskapsplanverk- vurderingsgruppe
- PO som verktøy i etterforskningen
- BL som verktøy i undersøkelsessak
- Systematikken; tidsfrister og kommunikasjonslinjene i retningslinjen

Kommunikasjon/formidling:

Deltagelse på *Samhandlingsmøte* som beskrevet i [kapittel 3.2](#) under.

3.1.2 Innsatsledere

Hva endres:

ILs ansvar vil ikke endres som følge av denne retningslinjen. Det er likevel viktig at de er klar over at de kan bidra inn i Vurderingsgruppen med sin kompetanse på søk og søksledelse og å videreformidle denne informasjonen til OL/PEL-FSI/PÅL-FSI. Innsatslederne må også kjenne til bruken av PO som verktøy i etterforskningen.

Behov for opplæring:

Deltagelse på *Samhandlingsmøte* som beskrevet i [kapittel 3.2](#) under.

3.1.3 FSI

Hva endres:

Retningslinjen endrer ikke på ansvaret og måten det skal jobbes på da Samhandlingsretningslinjen gjelder for ansvarsfordelingen mellom patrulje, OPS/OL og FSI. Imidlertid er det viktig at FSI forstår betydningen av å bidra inn initialt både i meldingsmottak og som vurderings- og beslutningsstøtte til OL.

PEL-FSI pålegges et selvstendig ansvar i de tilfeller melding om savnet person kommer inn til FSI uten å gå via OPS. PEL-FSI skal da kvalitetssikre meldingsmottaket, gjøre en initial risikovurdering – lav/ høy, opprette oppdrag i PO og informere OL.

PÅL/PÅL-FSI skal så raskt som mulig og senest innen 24 timer beslutte om etterforskning skal iverksettes.

Behov for opplæring:

PEL/PÅL i FSI skal i utgangspunktet være godt kjent med Riksadvokatens rundskriv i savnetsaker som setter en 24 timers frist på å vurdere om etterforskning skal iverksettes eller ikke. Imidlertid tyder faggruppens kunnskapsgrunnlag på at det er varierende bevissthet omkring denne fristen i politidistriktene.

PEL/PÅL i FSI trenger opplæring i hvordan sikre god notoritet på risikovurderinger og beslutninger som blir gjort i samhandling mellom FSI og OPS. Dette inkluderer bruk av PO og BL i savnetsaker.

Kommunikasjon/formidling:

Deltagelse på *Samhandlingsmøte* som beskrevet i [kapittel 3.2](#) under.

3.1.4 Saktrekkende PEL, PÅL og etterforskere

Etterforskere på FEE og GDE som vil være involvert i undersøkelser og etterforskning av savnede personer, har de samme behovene for opplæring som beskrevet ovenfor og bør delta sammen med de andre på *Samhandlingsmøte*.

3.2 Involvering og opplæring av målgrupper

Opplæring lokalt

For å oppnå felles forståelse, er det etter faggruppens vurdering svært viktig å legge til rette for diskusjon og refleksjon i fora hvor personell fra de ulike miljøene som treffes av retningslinjen møtes. Det anbefales at politidistriktet arrangerer *Samhandlingsmøter* hvor representanter fra OPS, OL, IL og PEL, PÅL og etterforskere som er involvert i mottak og videre vurdering av melding om savnet person deltar. For IP-personell foreslår man en kortere innføring på IP-trening og/eller paroler.

Politidistriktene må peke ut representant fra OL samt PEL og/eller PÅL som sammen skal gjennomføre opplæring lokalt. Politidistriktene bør også vurdere om representant fra innsatsledermiljøet bør involveres i denne planleggingen. De som pekes på, vil få en felles innføring/opplæring i revidert retningslinje samt forslag til bruk av opplæringsmaterieell (Ppt) av representanter som har laget opplæringsmateriellet. Denne opplæringen vil foregå på Kripos i februar 2025.

Samhandlingsmøte

Samhandlingsmøtene bør planlegges med å bruke én dag til hvert møte fra kl. 09 – 15. Møtene må avholdes med fysisk oppmøte. Alle skal på forhånd ha lest gjennom retningslinjen, og den må også benyttes aktivt under møtet som et oppslagsverk.

Faggruppen utarbeider en PowerPoint-presentasjon til bruk under hele *Samhandlingsmøtet*. Presentasjonen inneholder en åpningsfilm, lysbilder med opplæringstekst, refleksjonsspørsmål og caser, samt en kort film mot slutten. Presentasjonen er utstyrt med utfyllende notater for foredragsholder.

Det er etter faggruppens syn helt avgjørende for en vellykket opplæring at gruppen som deltar i et *samhandlingsmøte*, er sammensatt av ansatte fra alle de aktuelle målgruppene. Vi foreslår videre at det overlates til lokalt distrikt å bestemme størrelsen på gruppene, men at det som ved innføring av Samhandlingsretningslinjen, går ut brev med krav til gjennomføring med frist fra fagmyndighet.

Opplæring for patruljen

Etter ansatte på OPS, PEL/PÅL-FSI, IL, PEL/PÅL/ etterforskere på sakstrekkende enhet har gjennomført *samhandlingsmøtet* er det faggruppens anbefaling at en eller flere av disse gjennomfører opplæringen for patruljemannskapene. Opplæringen er tenkt utført i 3 trinn:

1. kort orientering om ny rutine
2. patruljemannskapene leser rutinen på egenhånd
3. presentasjon av problemstillinger

Punkt 1 og 3 gjennomføres på felles paroler eller IP-trening på ulike dager, mens punkt 2 utføres enkeltvis i mellomtiden. Tanken er at man første gang kort orienterer om rutinen og fremhever hovedpunktene. Det anslås å være tilstrekkelig med ca. 15-30 minutter til dette. På neste parole/IP-trening – og etter at den enkelte har lest retningslinjen – tas temaet opp på nytt. Denne gang litt mer omfattende ved at patruljemannskapene får presentert 2-3 problemstillinger knyttet til de viktigste punktene i retningslinjen for patruljemannskapene. Hensikten er å skape refleksjon. Vi overlater til lokalt ansvarlige å utforme problemstillingene basert på erfaringer fra diskusjonene i *samhandlingsmøtene*.

3.3 Forankring hos ledelsen

Forankring i politiledelsen, og den daglige driften av politiet, er viktig for å lykkes med implementering av retningslinjen. Dette gjelder spesielt for å:

- Gjøre nødvendige tiltak før retningslinjen blir implementert i eget distrikt. Herunder utpeke tjenestepersoner som får ansvar for lokal opplæring samt gjøre de nødvendige tiltak/forberedelser i PO/BL før opplæringen starter.
- Treffe beslutning om oppstartdato og påse at opplæringen blir gjennomført og fungerer etter intensjonen.
- Vurdere behovet for en lokalt tilpasset retningslinje og organisering av dette arbeidet.
- Legge til rette for å fange opp endringsbehov som oppstår lokalt knyttet til:
 - Organisering av berørte funksjoner
 - Bemanningen på ulike funksjoner og hvordan evt. endringer ett sted treffer øvrige deler av organisasjonen
 - Fange opp evt. synergier
 - Ha fokus på innføring i hverdagen/i konkurranse med andre tiltak

Formelle føringer må komme via politimesterlinjen.

3.4 Måloppnåelse

Det kan være utfordrende å måle effekt og etterlevelse av en retningslinje, men tilbakemelding fra brukerne er viktig.

Bedre notoritet på risikovurderinger og beslutninger som gjøres knyttet til melding om savnet person er en ønsket effekt av en godt implementert retningslinje. Faggruppen har diskutert om dette kan måles ved å se på kvantitative utdrag av Pal-PO og Pal-Strasak og vurdere mulige kvalitative utdrag av disse.

Lokal opplæring er en sentral del av innføringen av retningslinjen, og etter endt opplæring er målene for den ansatte:

- Ha økt forståelse for egen og andres rolle i mottak av melding om savnet person, og betydningen av et kvalitativt godt meldingsmottak som grunnlag for risikovurdering.
- Vite hvordan notoritet knyttet til risikovurdering og beslutninger i melding om savnet person ivaretas i PO, BL og eventuelt Indicia Prosjektmodul.
- Kunne forstå og bruke risikomarkørene.
- Kjenne retningslinjens systematikk og tidsfrister.
- Forstå sammenhengen mellom risikovurdering, vurdering av undersøkelse vs. etterforskning, betydningen av hvilket spor man er i og konsekvensene av dette.
- Forstå at etterforskningsstøtte kan bidra inn i det operative søket⁴/SAR ved at informasjonsinnhenting i tråd med straffeprosessen kan bidra til lokalisering av savnede, potensielt på kortere tid og med færre ressurser
- Vite når man bør melde avvik og/eller forbedringsinnspill i Synergi.

⁴ Primærformålet i en savnetsak vil være å finne savnede og dernest hva som var grunnen til at savnede ble borte.

Avvik skal meldes i Synergi, under *Erfaringslæring etterforskning/påtale*. Avvik i denne sammenheng som bør meldes er:

- Melding om savnet person/savnetsaker hvor risikovurdering ikke er gjort, manglende vurdering av om etterforskning skal iverksettes.
- Melding om savnet person/savnetsaker hvor tiltak ikke har blitt gjort/kommet for sent i gang
- Melding om savnet person/savnetsaker hvor meldingsmottaker ikke har varslet OL eller PEL-FSI
- Melding om savnet person/savnetsaker hvor det åpenbart ikke er notoritet på vurderinger og beslutninger av risiko/etterforskning/søk/ressurser

Avviksmeldinger på dette skal brukes til å identifisere:

- behov for revidering av retningslinje
- behov for andre støttedokumenter/rutiner, både nasjonale og lokale
- behov for tilpasset opplæring/trening
- erfaringsdeling som kan heve håndteringen og kvaliteten på savnetsakene nasjonalt

4 Aktivitetsliste

Nr.	Beskrivelse av aktivitet:	Ansvarlig	Frist
	Erstatte eksisterende retningslinje med ny revidert retningslinje på KO:DE	Fagforvalter	Når retningslinjen er godkjent
	Legge sjekklister på KO:DE- herunder også sjekklister på PPS sidene på KO:DE	Faggruppe/ KO:DE red.	Når retningslinjen er godkjent
	Nyhetssak på Kilden	Fagforvalter	Når retningslinjen er godkjent
	Lage PPT som skal brukes til opplæring lokalt	Faggruppe	Når retningslinjene er godkjent
	Lage hjelpedokument for illustrasjon av tidsfrister i retningslinjen	Faggruppe	Når retningslinjene er godkjent
	Gjennomgang/kvalitetssikring av retningslinjen med beredskapsavdelingen i POD	POD, Faggruppe	Før godkjenning
	Presentere retningslinjene for fagansvarlige på OPS for savnetsaker	Faggruppe	
	Arbeidsmøter om ny retningslinje med fagmyndighet (RA og POD)	Faggruppe	Etter nærmere avtale
	Informere om ny retningslinje på Nasjonal etterforskningskonferanse	Faggruppe	20.09.23

Innføringsplan – nasjonal retningslinje for melding om savnet person	Fagutviklingsapparatet for etterforskningsfeltet Nasjonal faggruppe for Etterforskningsledelse
Side 10 av 10	

Nr.	Beskrivelse av aktivitet:	Ansvarlig	Frist
	<p>Brev fra POD med følgende innhold:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Info om ny retningslinje -PD sitt ansvar for å legge til rette for opplæring lokalt – samhandlingsmøter – med frist for når alle PD skal ha gjennomført -Peke ut personell som har ansvar for opplæring lokalt (FOA OPS og etterforskning/påtale) 	Fagmyndighet	Ved utsendelse
	Gjennomføre opplæring med personell som skal gjøre dette lokalt	Representanter fra faggruppe	
	Vurdere å oppdatere pensum på Bachelor-utdanningen/EVU	NFK/PHS	
	Følge opp gjennomføring av lokale kurs	Lokal ledelse (FOA koordinerer)	
	Utpeke endringsagenter lokalt	Lokal ledelse (FOA koordinerer)	
	Presentere nye retningslinjer for FOA-apparatet	NFK, faggruppe	Når retningslinjen er godkjent
	OÅO 2024-2025 Utarbeide undervisningsleksjoner	NFK/PHS	2025

5 Relaterte dokumenter

- 5.1 Sjekkliste risikomarkører
- 5.2 Prosesskart retningslinje

Litteraturliste

Fagutviklingsapparatet for etterforskningsfeltet. (2022). *Retningslinje for samhandling i etterforskningens initialfase mellom felles straffesaksinntak, operasjonssentralen og politipatruljen*. Nasjonal faggruppe etterforskningsledelse. Riksadvokaten/ POD. <https://kilden/contentassets/86ea17190891457a9d7085f78a67e81b/retningslinje-samhandling-i-initialfasen.pdf>

Kripos. (2023). *Savnet. Om drap og faren for uoppdagede drap i savnetsaker*. Etterretning Voldsseksjonen, Kripos